

نگاهی گذرا به جریان سلفی تکفیری داعش (قسمت دهم)

۱۱- رفتار بازیگران منطقه‌ای و بین‌المللی در تحولات

۱۱-۱- رفتار ائتلاف غربی - عربی

برپایه اطلاعات و برآورد نهادهای سیاسی و امنیتی کشورهای مختلف، آمریکا و هم پیمانان آن که در سازماندهی و قدرت یافتن گروه های سلفی و تکفیری، حمایت مالی، لجستیک و آموزش عناصر وابسته به این گروه‌ها و فضا سازی‌های سیاسی و تبلیغاتی برای تثبیت موقعیت و برتری آنان نقش داشته اند، پس از پیش روی گروه داعش در استان‌های شمالی عراق، تهدید پایتخت این کشور، تعرض به جان گروگان های غربی و تهدید مناطق کردنشین شمال عراق، سازمان ملل متحد با تصویب قطعنامه شماره ۲۱۷۰ در ۲۴ بند و ۶ پیوست ذیل فصل هفتم منشور، داعش به عنوان گروه تروریستی معرفی و خواستار انحلال دولت اسلامی، جبهه النصره، تحریم اقتصادی و اعمال فشار کشورهای عضوگردید و به این ترتیب اولین اقدام بین‌المللی علیه داعش در تاریخ ۱۳۹۳/۵/۲۴ به وقوع پیوست و پس از آن در حاشیه اجلاس سران ناتو (سپتامبر ۲۰۱۴) آمریکا و ۹ کشور اروپایی برای پشتیبانی نظامی و حملات هوایی برضد داعش توافق کردند و در دسامبر ۲۰۱۴ در بروکسل ۵۹ کشور برای مقابله با داعش گردهم آمدند و با اهداف زیرعلیه این گروه تروریستی ائتلاف کردند:

۱- آشکار کردن ماهیت واقعی داعش.

۲- قطع کردن منابع مالی و گردش ثروت داعش.

۳- پشتیبانی و حمایت از عملیات نظامی علیه داعش.

با تکیه بر مطالب بالا، نکات زیر شایان توجه است:

اولویت کشورهای عضو ائتلاف غربی - عربی که زیر عنوان مبارزه با داعش گرد آمدند، بیشتر از آن که مقابله با این جریان باشد، سرنگونی نظام سوریه است و هر یک از اعضاء بر اساس منافع و اهداف خود ضمن مشارکت در ائتلاف، رویکرد دوگانه‌ای درباره داعش گرفتند. برخی اعضای ائتلاف از پذیرش همکاری عملیاتی علیه داعش طفره رفتند و حمایت های خود از این ائتلاف را به کمک های لجستیک و آموزشی منحصر کرده و علاوه بر آن، آشکارا و پنهان از جریان داعش در سوریه حمایت نظامی کرده و در زمینه تردد عناصر و قاچاق نفت از سوی این گروه تسهیلات ایجاد کرده است .

عملیات هوایی ائتلاف آمریکائی علیه داعش در عراق عرصه را بر داعش تنگ کرد و باعث افزایش غلظت حضور این جریان در سرزمین های سوریه شد. برپایه ارزیابی های سایر بازیگران و ناظران منطقه ای، رفتار و عملیات ائتلاف در خاک سوریه (که بدون موافقت حکومت این کشور به اجرا در می آید) فاقد تأثیر راهبردی بر روی ظرفیت ها و توانمندی های داعش است. بر اساس اعلام سخنگوی پنتاگون، عملیات ائتلاف به رهبری آمریکا در شش ماهه نخست، تنها باعث آزادسازی یک درصد از سرزمین‌های تحت اشغال این گروه شده است. البته گفته‌های این مقام آمریکایی را می توان زمینه سازی برای حضور بلندمدت آمریکا در منطقه و مطالبه بیشتر از هم پیمانان منطقه ای تحلیل کرد. در این میان ائتلاف جدید عربستان بسیار قابل توجه است.

- مواضع بی‌طرفانه رهبران کرد عراق در آغاز اشغال موصل از سوی داعش، آنان را در موضع اتهام هماهنگی و همراهی با داعش قرار داد، به ویژه آن که دولت اقلیم با استفاده از ضعف راهبردی دولت مرکزی عراق برای تشکیل دولت مستقل کردی اعلان موضع کرد. ولی با حمله داعش به مناطق کردنشین، جریان های کردی منطقه به رویارویی آشکار با داعش وادار شده و در کوبانی نبردی سنگین از خود به نمایش گذاشتند و سپس در بلندی های مشرف بر سنجار به مصادف با داعش گسیل شدند .
- دولت‌های اروپایی که چندین آمار از تعداد اتباع خود که به داعش پیوسته اند، منتشر کرده‌اند، نگران باز گشت و اقدام تروریستی آنان در خاک خود هستند، بخصوص آن که براساس برآورد برخی از کشورها داعش با تشکیل یگان‌های آموزشی ویژه، این عناصر را متناسب با وضعیت بومی خود برای اجرای طرح‌های عملیاتی آماده می‌سازد .
- اگر چه دولت عربستان باتشکیل ائتلاف منطقه‌ای و مشارکت در ائتلاف بین‌المللی برضد داعش، خط مقابله با این گروه را رسمی پیش گرفته است، ولی وزیر خارجه این کشور قطع حمایت‌های خود از جریان‌های افراطی سوریه و عراق را منوط به تغییر حکومت‌های این دو کشور دانسته و شاهزادگان ثروتمند سعودی همچنان رسمی و شخصی گروه‌های گوناگون تروریستی را حمایت مالی و معنوی می‌کنند .
- دولت اسلامگرای ترکیه با برخورداری از دو سیاست اعلامی و اعمالی از یک سو، ضمن همکاری در فروش نفت و پیمان‌های اعلام نشده تجاری با داعش ، از این گروه حمایت کرده و به آموزش، تسهیل تردد، معالجه مجروحین جنگی آنان همت گمارده و در زمینه سرنگونی نظام سوریه از ظرفیت این جریان‌ها بهره برداری می‌کند و از دیگر سو در قالب موضع گیری‌های سیاسی، از ائتلاف آمریکائی برضد داعش حمایت می‌کند. دولت مصر و ژنرال السیسی که در تقابل جدی با جریان‌های اسلامی است، ضمن اتخاذ رویکردهای پیشگیرانه و عملیاتی علیه جریان‌های تکفیری در صحرای سینا، از درگیر شدن مستقیم و عملیاتی علیه داعش در قالب ائتلاف خودداری کرده و به ارائه کمک‌های لجستیک، اطلاعاتی و آموزشی به ائتلاف موسوم به داعش بسنده کرده است .
- دولت پاکستان در پی عملیات تروریستی گروه طالبان در یک مدرسه وابسته به ارتش این کشور در شهر پیشاور که بیش از ۱۵۰ کشته برجای گذاشت، برخلاف رویه پیشین خود، رویکرد تندتری علیه این گروه گرفت و در چند مرحله عملیات نظامی، بالغ بر ۵۷ نفر از عناصر وابسته به گروه‌های افراطی را از میان برداشت.
- صدها مدرسه دینی در پاکستان با حمایت مالی و آموزشی عربستان سعودی، زمینه تقویت داعش در پاکستان را فراهم کرده‌اند.
- دولت های اروپایی با بروز چند حادثه تروریستی در سطح برخی از کشورهای اروپا از جمله پاریس و حومه آن، تلاش کردند افکار عمومی جهانیان علیه جریان‌های افراطی را بسیج کرده و هم پیمانی منطقه‌ای و بین‌المللی برای مقابله با اینگونه رویدادها ایجاد کند. و با بهره‌گیری از فضای روانی این حوادث، در صدد دامن زدن به اسلام هراسی در اروپا برآمده و برای هجوم به مساجد و مراکز تجمع مسلمانان برنامه ریزی کردند.

• نتانیاهو (نخست وزیر رژیم صهیونیستی) با استفاده از حوادث امنیتی فرانسه جریان‌های افراطی مسلمان را دشمن مشترک بشریت خواند و نیز با تخریب چهره اسلام و جریان‌های مقاومت، و شوراندن افکار عمومی مردم اروپا علیه مسلمانان، به پدیده اسلام ستیزی دامن زد.

۳-۱- محورهای عملیات روانی بازیگران

- ادامه اسلام هراسی؛
- ضد شیعه نشان دادن داعش؛
- برجسته کردن مواضع ضد ایرانی داعش؛
- ایراد اتهام نا بجا به عملکردهای راهبردهای ایران در منطقه
- معرفی داعش به عنوان نماد اسلام سیاسی سنی در تقابل با اسلام سیاسی شیعه مقابل انقلاب اسلامی ایران؛
- نشان دادن دورنمای تجزیه سرزمینی منطقه (عراق و سوریه و...)
- ارائه دورنمای جنگ فرقه‌ای و مذهبی در منطقه؛
- تضعیف دولت و ارتش عراق؛
- برجسته کردن اختلاف شیعیان عراق در حمایت از دولت عراق؛
- پنهان کردن حمایت‌های مالی، اطلاعاتی و تسلیحاتی کشورها از داعش؛
- نگرانی از همکاری و کمک‌های مستشاری و لجستیکی ایران به عراق و سوریه؛
- نگرانی از بهره‌برداری ایران از شرایط جدید عراق؛
- قابل توجه نشان دادن پیشروی‌های داعش؛
- پیچیده معرفی کردن راه‌حل بحران عراق؛